

ולעולם צריך שהיה העירוב או השיחוף מווי ואפשר לאלכו כל וכו'. משנה פרק בבל מערבין (עירובין ל"ה). כפל עליו גל או כשרף או תרומה ונעממה מבע"י אינו עירוב משמשיה ה"ז עירוב אם כפך נחלקו שם ומכאן שספק העירוב כשר ואע"פ שהמשנה בעירובי תהומין שוין הם להן עירובי החרוץ בדבר זה ופשוט וכ"כ ז"ל :

רשאו ויזביעית צימא לעולם חרתי כיון דדש
ציה אחי לעלמלי ופירש"י לעולם חרתי ולענין
היתר חזירו בחדש בני מיהו לדידיה בני
למיבעד הרקקה דלא ליחו לעלמלי וזה"ש דמ"ל
לפתי חנא בכל מבטלי רשאו צריך לנעול. ועל
נפתי זה כחזק המור שאלו רשאו חסם לא
ציטל ציטל ציטל ציטל צריך לנעול ציטל
שלא יבא להניח באיסור ולא יפתחו חלא
בשרוה לאחא ולבא וינעלו מיד אחרי לאחו
ועולו עכ"ל. ורבינו שלא הזכיר שצריך לנעול
ציטו י"ל שסובר כמ"ס החוש' שחלק בין ההיא
דפרק חלון להא דאנשי חור ששחא אחד מהם
ולא

פרק שני

ביטל להן זה שלא עירב רשות חצרו בלבד הרי אלו מותרין להוציא ולהכניס מבתיהן לחצר ומחצר לבתיהן אבל לביתו אסור. ביטל להן רשות ביתו ורשות חצרו הרי כולם מותרין הן מפני שעירבו והרי ביטל להן רשות ביתו וחצרו. וגם הוא מותר מפני שלא נשאר לו רשות והרי הוא כאורח אצלם והאורח אינו אסור: **ב** המבטל רשותו סתם רשות חצרו ביטל רשות ביתו לא ביטל. והמבטל רשותו לבני חצר צריך לבטל לכל אחד ואחד **[6]** בפירוש ואומר רשותי מבוטלת לך ולך ולך. 'והיורש מבטל רשות אף על פי שמת מורישו בשבת שהיורש קם תחת מורישו לכל דבר. וביטול רשות בשבת מותר לכתחלה: **ג** בטלו האלו המערבין רשותן לזה שלא עירב. הוא מותר שהרי נשאר לבדו. והם אסורין שלא נשאר להן רשות. ואין אומרים יהיו כאורחים אצלו שאין רבים אורחין אצל אחד: **ד** היו אלו שלא עירבו שנים או יתר. אם בטלו רשותם למערבין המערבין מותרין ואלו שלא עירבו אסורין. ואין המערבין יכולים לבטל רשותם לשנים שלא עירבו שכל אחד מהן אסור על חברו. ואפילו חזר האחד שלא עירב וביטל רשותו לשני שלא עירב הרי זה אסור שבשעה שבטלו לו המערבין אסור היה. *אחד השנה הראב"ד

אוסר שבשעה שבטלו לו המערבין אסור היה. *אחד שעירב אינו מבטל רשותו לאחד שלא עירב אבל האחד שלא עירב מבטל רשותו לאחד שעירב: ה' כשם שבעל הבית זה מבטל רשותו לבעל הבית זה בחצר

ואחת י'כך [3] מבטלין מחצר לחצר ומבטלין וחוזרין ומבטלין. כיצד שנים ששרויים בחצר ולא עירב אחד מהן [ג] מבטל רשותו לשני ונמצא השני ממלטל ברשותו שביטל לו חברו עד שיעשה צרכיו. וחוזר השני ומבטל רשותו לראשון וממלטל הראשון ברשותו שביטל לו

א טור סי' שנג שלד : ב טור סי' שלד : ג טור או"ח סי' שפ סמ"ג עשין דרבנן א : ד טור סי' שפא : ה טור סי' שפ : ו טור סי' שפא :

ב במלך אלו המעצבין וכו'. משנה שם נחמו לו רשותן הוא מותר וכן אסורים ואמרו בגמרא ואמאי הם אסורים אינהו נמי ליה חמשה לגבי חד לא הוו אסורים. וכחז הרשב"א ז"ל ויראה לי שאם היו שנים לבד ובטל האחד אכל חבירו קך הדין עמנו וכן רבים שלא עירבו שנתנו רשות לרבים שעירבו לפי שהיחיד נעשה אורח אכל רבים אבל הרבים אינן נעשין אפילו א

ד ה'יו אלו שלא עירבו שנים או יחד אם בטלו רשותם למערכין וכו'. ברייתא פס (דף ע') שנים שלא עירבו ומהם רשותם וכבר נבאר זה למעלה בדברי הרשב"א ז"ל: ואין המערכין יכולים לבטל רשותם לשנים שלא עירבו שכל אחד וכו'. בצ
שלא עירבו ומפורש פס לא צריכא דהדר חד מנייהו ומבטל ליה להצריה מהו דתמא לישארי קמ"ל כיון דבעידנא דקא מבטל לא הו
מבטל רשותו לאחד שלא וכו'. ברייתא פס אחד שלא עירב וטון רשותו לאחד שעירב אבל אין אחד שעירב וטון רשותו לאחד שלא ע
שהרי בגמרא הקשו מרישא למאן דאמר דמבטל רשות צריך לבטל לכל אחד ואחד מהספיק בצבולו לאחד וכך היא הקושיא ש
מאן עירב אלא פשיטא דאיכא אחרניא בזהו וקמי לאחד עירב וטורו הב"ע דכוס ומיט ומבאר זכ בבלכות וא"כ היה לו לרבינו
הצורף שערך עמו הויס וכבר רוב מהו. ואפשר שמסך לו רבינו על מה שכבר באר למעלה שצריך לבטל

ה בשם שבעל הבית זה מבטל רשותו לבעה"ב זה בחצר אחת וכו'. שם (דף ס"ו:) אמר שמואל חין בטול רשות מהצר להצר ואין בטול להצר ויש בטול רשות בחורבה וק"ל כר"י. ובאור זה כך הוא ששתי חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות ירה"ר א"ע"פ לבעל רשותה חלל השניה היא מותרת וחבירתה אסורה. ואז"ל שיש בטול אם היתה זאת לפניו מזו שהפתימיות אסורות על החלוקה

מגדל עוז

[illegible]

והייתי נכבד על ר"מ ז"ל איך שהמשיג זה שלבון וגם ר"י אלפס ז"ל שהמשיגו מן הכלכות וזאת משפוחם כדאיתא ואש"ג הדיקטא מילתא דהביי מ"מ לא הוסיב וכוונתו כפי לירובתא וכדמסינא מעינא בשם שנטל וכו' עד אפילו בשמות משפוחם

ולא עירב א"ל שפסק כלשונא קמא דק"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב ולא מועל לביתו דקמאר לאו למימרא שיעול ממש אלא היינו לומר שלא יוליא ויכנים לביתו וזה כלל מ"ט אבל הוא אסור:

ז אחד מבני חצר שמת והניח רשותו וכו'. כחב הכב המגיד בשם הרשב"א דוקא שהניחו לאחד מן השוק הוא שאסור אבל אם הניחו לאחד מבני החצר שיעירב עמהם הכל מותר וכו'. משמע מדבריו שאפילו קודם שמת המוריש אינו אסור דכיון שזכה מצע"י בבית מורישו הכל נכנס בכלל עירובו וכו' מדברי הרשב"א ואם משתכסה מת כיון דסחם מוריש זה לא עירב לפי שהיה מן השוק והמוריש אינו יכול לערב עכשיו אע"פ שהמוריש הזה עירב מצע"י עם שכניו בעצור ביתו לא אמרינן שיכנס בית זה שירש עכשיו בכלל עירובו דכיון דמשתכסה היה אסור כל שנאמר למקלח שבת נאסר לכל השבת:

אבל

והניח רשותו לאחד מן השוק. אם מת מבעוד יום הרי היורש שאינו מבני החצר אסור עליהם. ואם מת משחשיכה אינו אסור עליהם. ואחד מן השוק שמת והניח רשותו לאחד מבני החצר. אם מבעוד יום מת אינו אסור עליהם שחרי כולן מעורבים. ואם מת משחשיכה אסור עליהם עד שיבטל רשות מורישו [ה] להן: ח ישראל וגר ששרויים *במקרה אחת ומת הגר מבעוד יום אע"פ שלא החזיק ישראל אחר בנכסיו עד שחשיכה הרי זה המחזיק אסור עד שיבטל שחרי הוא כמורש. ואם מת הגר משחשיכה אע"פ שהחזיק ישראל אחר בנכסיו אינו אסור עליו אלא בהיתרו הראשון הוא עומד: ט ישראל יחד עם העובד כוכבים ומזלות או עם גר תושב בחצר אינו [ו] אסור עליו שדירת העובד כוכבים ומזלות אינה דירה אלא כבהמה הוא [ז] חשוב. ואם היו שני ישראלים או יתר ועובד כוכבים ומזלות שכן עמקן הרי זה אסור עליהם. ודבר זה גזירה שלא ישכינו עובד כוכבים ומזלות עמקן שלא ילמדו ממעשיו. ולמה לא גזרו בישראל אחד ועובד כוכבים ומזלות אחד. מפני שאינו דבר מצוי. שחרי יפחד שמא יתיחד עמו ויהרגנו וכבר אסרו להתיחד עם העובד כוכבים ומזלות: י שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות אחד השוכנים בחצר אחת ועירבו הישראלים לעצמן לא הועילו כלום. וכן אם בטלו לעובד כוכבים ומזלות או במל להן או בטלו הישראלים זה לזה ונעשו כיחיד עם העובד כוכבים ומזלות לא הועילו כלום. שאין עירוב מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות. ואין ביטול [ח] רשות מועיל במקום

בגמ' הגיר' במגורה: א טור סימן שפא: ב טור סימן שפא: ג טור סי' שפא דרעקן א:

ח ישראל וגר ששרויין וכו'. ברייתא (דף ע"ו). והעמידו כן בגמרא ישראל וגר ששבתו במגורה אחת פי' רש"י כמין גורן וחלקן לחדרים מת הגר מצע"י אף על פי שלא החזיק ישראל מצע"י אלא משחשיכה הרי זה אסור מת הגר משחשיכה כיון שלא היה לו להחזיק מצע"י אלא משחשיכה הרי זה אינו אסור ומפורש שם שבעול מועיל במקום שהוא אסור. וענין הגר ששבתו כהפקד על איזה דרך הוא מבואר בהלכות זכיה ומתנה:

ט ישראל הדור עם וכו'. (דף פ"א). ריש פרק הדור עם וכו' ראב"י אומר לעולם אינו אסור עד שיהיו שני ישראל אסורין זה על זה. ונפסקה בגמרא (דף ס"ב). הלכה כן ושם נחבאר הטעם שהיורש רבינו בבאור. ופירש דוקא בשאין הישראלים אוחזין על שלחן אחד ואכילין על שלחן אחד אין העובד כוכבים ומזלות אסור עליהן. וזה ברור ומבואר בדברי רבינו. ודין גר תושב שהוא צוה כעובד כוכבים ומזלות מבואר בירושלמי:

י שני ישראלים וכו'. שם (דף ס"ב) אמור רבנן אין מועיל עירוב במקום עובד כוכבים ומזלות ואין ביטול רשות מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות עד שיסכיר:

וכן

לחם משנה

י"ל דק' לימא כהנאי לא הוי אלא אי טעמא דאין מצטלין וחוזרין ומצטלין הוי משום דכיון דבטליה לרשות וכו' כדאמרו שם לעיל בגמרא אבל אי טעמא משום דלא ליהויין מילתייהו דרבנן כחובא ואיטלולא מלו סברי כ"ע דמצטלין וחוזרין ומצטלין כרב ונריך להכחיש בדבר:

ז ישראל הדור עם העובד כוכבים ומזלות או עם גר תושב בחצר אינו אסור עליו וכו'. כחב הכב דה"ה ופירוש דוקא כשאין הישראלים אוחזים על שלחן אחד עד אומרו וזה ברור ומבואר בדברי רבינו כוונתו להוכיח דכשהישראלים אוחזים על שלחן אחד א"ל עירוב דאין עובד כוכבים ומזלות אסור והוכיח כן ממש"ר רבינו דטעם האיסור שאין עירוב מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות ואילו איסור העובד כוכבים ומזלות אין חלו בעירוב אף חל הטעם שאין עירוב מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות משמע דדוקא כשנריך עירוב העובד כוכבים ומזלות אסור דאין עירוב מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות אבל אי לא אינו אסור:

ישראל

הנהגות מיימוניות

למלך בכל העיר כיון דליכא שני בתים האסורים זה על זה, ע"כ. ומה שכתבו התוספות ודלתותיה נעולות לא נהירא למהר"ם דאפילו למאן דמצריך נעילה בפ"ק ה"מ ברה"ר או במבואות המפולשות לרה"ר, אבל ליריד דלית לן רה"ר לא בעי נעילה ואפילו בסרטיא מכאן ובקעה מכאן אמר לעיל ד"ה עושין צה"ם מכאן ולחי או קורה מכאן ולא בעי דלתותיה נעולות וא"כ ה"ל הכרח כחצר של רבים וישראל אחד ביניהם דפשיטא דאין צריך לשכור דלא פלוג בין חצר גדולה לקטנה, ע"כ: [ז] אבל לקולא כתבו התוספות דיש דירה לעובד כוכבים ומזלות וחשובה דירה כגון מבוי שצדו אחד חצר של ישראל ושני בתים פתוחים לתוכו וצדו השני חצר של עובד כוכבים ומזלות ושני בתים פתוחים לתוכו הרי הוא חשוב כשאר מבוי שבתים והצירות פתוחים לתוכו וניתר בלחי וקורה. וענין שם בשמעתא דמבוי שצדו אחד עובד כוכבים ומזלות וצדו אחד ישראל, ע"כ: [ח] וכן פסק התוס'

ומצטלין כיצד שנים ששרויין בחצר ולא וכו'. מחלוקת רב ושמאל שם (דף ס"ה) ופסק כרב וכן פסקו בהלכות ויש חולקין וכבר הכריע הרשב"א ז"ל כדברי ההלכות: ויש בטול רשות בחורבה כדרך שהוא וכו'. כבר נזכר זה וענינו שאם היו שני בתים פתוחים לחורבה אחת שאסורין זה על זה לא עירבו ביטול מועיל ביניהם כדרך שמועיל בחצר:

ו מי שביטל רשות וחצר לטלטל ברשותו שביטל וכו'. משנה (דף ס"ט). שם מי שנתן רשותו והוליא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אסור דברי ר"מ ר"י אומר מזיד אסור שוגג אינו אסור ומשמע ממהני' (דף ס"ה ס"ב) דגבי דדוקי ומאוקימאחא דאוקימו עלה לא קשיא כאן קודם שהחזיקו וכו' דלאחר שהחזיקו אינו אסור בשום דל לענין הלכה וכן דעת ההלכות וכן הכריע הרשב"א ז"ל:

ז שני בתים בשני גדי רה"ר וכו'. צע"א שם (דף ס"ז) דלפיכא דאין מצטלין: אחד מבני חצר שמת וכו'. ברייתא שם אחד מן החצר שמת והניח רשותו לאחד מן השוק מצע"י אסור משחשיכה אינו אסור ופי' אחד מן החצר עירב עם בני החצר וכשמת משחשיכה כיון שהותר למקלח שבת הותר לכולו ואין היורש אסור אבל כשמת מצע"י הרי היורש אסור וכבר נחבאר למעלה שהיורש מצטל. וכחב הרשב"א ז"ל דדוקא כשכח זה היורש ודר עמהם בשבת הא לאו הכי אינו אסור כמו שכתבנו פ"ד שמקום הפת אסור. עוד כתב דוקא כשהניחו לאחד מן השוק הוא שאסור כשמת מצע"י אבל אם הניחו לאחד מבני חצר שיעירב עמהם הכל מותר שאל"פ שלא עירב עמהם על דירה זו כיון שיעירב עמהם ונכנס השבת לאחר שמת המוריש הרי חל העירוב על כל מה שיש לו בחצר ופשוט הוא שם. עוד כתב אחד מבני חצר שלא עירב ומת משחשיכה הרי היורש אסור עד שיבטל אע"פ שהיה דר באותה חצר ועירב עמהם לפי שלא נכנס רשות המוריש בחצר עירובו של יורש. עוד כתב ויראה שאל"פ לא היה היורש דר באותה שבת עמהם אסור עד שיבטל שכל שנאסר למקלח שבת נאסר לכל השבת עד שיבטל: אחד מן השוק שמת וכו'. בברייתא המוכרת מבואר כן וגם צוה כתב הרשב"א ז"ל דוקא כשכח היורש לזר בשבת שאלסר הא לאו הכי לא

כחבר למעלה:

ח ישראל וגר ששרויין וכו'. ברייתא (דף ע"ו). והעמידו כן בגמרא ישראל וגר ששבתו במגורה אחת פי' רש"י כמין גורן וחלקן לחדרים מת הגר מצע"י אף על פי שלא החזיק ישראל מצע"י אלא משחשיכה הרי זה אסור מת הגר משחשיכה כיון שלא היה לו להחזיק מצע"י אלא משחשיכה הרי זה אינו אסור ומפורש שם שבעול מועיל במקום שהוא אסור. וענין הגר ששבתו כהפקד על איזה דרך הוא מבואר בהלכות זכיה ומתנה:

ט ישראל הדור עם וכו'. (דף פ"א). ריש פרק הדור עם וכו' ראב"י אומר לעולם אינו אסור עד שיהיו שני ישראל אסורין זה על זה. ונפסקה בגמרא (דף ס"ב). הלכה כן ושם נחבאר הטעם שהיורש רבינו בבאור. ופירש דוקא בשאין הישראלים אוחזין על שלחן אחד ואכילין על שלחן אחד אין העובד כוכבים ומזלות אסור עליהן. וזה ברור ומבואר בדברי רבינו. ודין גר תושב שהוא צוה כעובד כוכבים ומזלות מבואר בירושלמי:

י שני ישראלים וכו'. שם (דף ס"ב) אמור רבנן אין מועיל עירוב במקום עובד כוכבים ומזלות ואין ביטול רשות מועיל במקום עובד כוכבים ומזלות עד שיסכיר:

פ"ב ו מי שביטל רשותו וכו'. ז"ל שם"ר רבינו למעלה וגם הוא מותר מפני שלא נשאר לו רשות איירי בשקדמו הם והחזיקו דאל"כ הרי כשהוא מטלטל לא עמד בביטולו. ועל מה דפסק רבינו כר"י דלמך במזיד אסור בשוגג אינו אסור. לכאורה קשה דבגמרא (דף ס"ה) כהנאי מי שנתן רשותו וכו' כלומר דלית ליה לר"מ דלמך בין בשוגג בין במזיד אסור דמצטלין. וחוזרין ומצטלין. ור' יהודה דלמך במזיד אסור בשוגג אינו אסור דאין חוזרין ומצטלין. ודמו דכ"ע סברי אין מצטלין וחוזרין ומצטלין והכא בקנסו שוגג אטו מזיד וכו'. והשתא קשה בדברי רבינו דאם נאמר דלית דהין הכי בגמרא אלא לשמואל אבל לרב דלית ליה דמצטלין וחוזרין ומצטלין הוי תנאי ואח"כ כר"מ קשה דאם כן איך פסק הוא כרב דחוזרין ומצטלין וכו' דהוי דלא כוונה. ואם נאמר דדחוי הגמרא הוי אפילו אליבא דרב כ"ע דקשה דע"כ ר"י סבר דאין חוזרין ומצטלין וא"כ איך פסק הוא דחוזרין ומצטלין כר"י. ועוד דלכאורה נראה דהוא מוכרח דס"ל לרב תנאי דלי לא תיקשי לרב ברייתא דפ' חלו (דף מ"ט) דלמרינן הכא הוא אסור והצירו מותר פשיטא לא לריבא וכו' והא קמ"ל דמצטלין וחוזרין ומצטלין וכו' שם הכוס' דרב ס"ל תנאי ואולי

שמואל וכן פיר' אלפס אע"ג דרב אמר לעיל אנא כשמואל סבירא לי הילכתא כרב מדאוקמא רב אשי הווא בתראה פלוגתא כר"א ורבנן וכיון דשמואל כר"א ורב כרבנן הילכתא כרב ע"כ: [ז] כר"י לגבי ר"מ דאמר בין בשוגג בין במזיד ע"כ: [ח] כר"ג דאמר אני אומר מבטל דלא כרתני רב שמואל דתני היורש אינו מבטל וכ"כ מהר"ם ע"כ: [י] א"ר יהודה אמר שמואל הילכה כר"א בן יעקב ואע"ג דשמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ור' יוחנן אמר כר"א בן יעקב דמשמע דאורווי לא מורינן בה הלכה כשמואל כיון דאביי ורבא סבירא להו כוונתיה בכמור ור"ב דהילכתא כותיה לגבי ר' יוחנן אמר הלכה כדברי המיקל בעירוב ואף רבא ס"ל כוונתיה ביחיד גמור במקום עובד כוכבים ומזלות. ומכאן פסק ר"י דיהודי הדור יחד בין עובדי כוכבים ומזלות בכרך המוקף במחיצה גמורה ודלתותיה נעולות בלילה שאין צריך לשכור ואפילו יש הרבה ישראלים בבית אחד שרי

זמנים. הלכות עירובין פ"ב

ובן אס העובדי כוכבים ומזלות רבים וכו'. זה פשוט ומחזק שם : וישראל אחד ששכר וכו'. זה מבוחר שם (דף ס"ו) חמשה שריון בהלך אחד שוכר ע"י כולם וכו' וכח הרשב"א ז"ל ישראל שהשליח או שהשכיר ביתו לעובד כוכבים ומזלות אינו אוסר שלא השליח והשכיר לו על דעת שיאסור עליו ועוד האריך בענין זה :

יא שתי חרות זו וכו'. שם (דף ס"ה) : אמר רב ישראל ועובד כוכבים ומזלות בפנימית וישראל בחיצונה כל מעשה לפני רבי ואסר ושם פנימי במקומו מהו אמר לכן מותר. עוד שם ישראל ועובד כוכבים ומזלות בחיצונה וישראל בפנימית מהו ואמר שם"ה. ואע"פ שיש חולקים בדברים אלו מפני הסוגיא שם כבר הכריחו האחרונים כדברי רבינו ועיקר :

יב שוכרין מן וכו'. מבוחר שם (דף ס"ב וס"ג ס"ד) ששוכרין ואפי' בשבת ושוכרין אפילו בשבת משה פרוטה : ואשתו של וכו'. פ' הלון (דף פ') הוה עובד כוכבים ומזלות דלמרי ליה אוגר לן רשותא לא אוגר להו וקא צבי מהו למיגר מדביחיהו ופסקו שאלוהו משכרם שלא מדעתו ומכאן דשלא מדעתו הוה אפילו בשאלוהו וסבר והרשב"א כחז שם מדעתו אפילו בעל כרחו : וכן שכירו וכו'. זה מבוחר פ' הדר (דף ס"ו) מה מערב אפילו שכירו ולקטו חף שוכר אפילו שכירו ולקטו. ומ"ש רבינו ואפילו שכירו ישראל וכו'. וכן מ"ש שם מן העובד כוכבים וכו' מבוחר שם (דף ס"ב ס"ד) במעשה דהמן בר ריבאק שלא היה רוצה להשכיר ואמר חזי חד מינייהו ולשאל מיניה דוכחא ולחייב ביה מידי וה"ל כשכירו ולקטו ושם אמרו היו לו חמשה שכירין ולקטין מהו והשיבו אס אמרו שכירו ולקטו להקל יאמרו להחמיר :

שני

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדמים בחצר [נ] אחת ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוזר האחד ומבטל רשותו לשני [מ] ומותר. וכן אס מת העובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר לשלול : **יד** יעובד כוכבים ומזלות שהשכיר [נ] לעובד כוכבים ומזלות אס אין הראשון יכול להוציא העובד כוכבים ומזלות השני עד שישלים זמן שכירותו שוכרין מזה העובד כוכבים ומזלות השני [ס] שהרי נכנס תחת הבעלים. ואם יש רשות לראשון להוציא העובד כוכבים ומזלות השוכר ממנו בכל עת שירצה. אס לא היה השני עומד ושכרו הישראלי מן הראשון הרי אלו מותרין : **טז** יחצר שישאליהם ועובד כוכבים ומזלות שרויין בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראלי זה לבית ישראלי זה ועשו עירוב דרך חלונות. אע"פ שהן מותרין להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים מפני העובד כוכבים ומזלות עד שישכיר. שאין רבים נעשים בעירוב כיחיד במקום העובד כוכבים ומזלות :

ישראל

א עור סימן שס"ג עין דרכן א : ב עור סי' שפ"ג ס"ג שם : ג עור סימן שפ"ג ס"ג שם : ד עור שם וס' של ס"ג שם :

לחם משנה

אכל ישראל אפילו היו שאלה לא היו דוחק דהוא יערב עמהם דהא הוא לריך לערב ג"כ עכ"פ :

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדמים בחצר ח' ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוזר האחד ומבטל רשותו לשני ומותר חף על גב שזה שביטל רשותו בשבת ששכר לא היה יכול לערב דמיו למערבין שביטלו רשותם לשנים שלא עירבו שאלו חזר הוא וביטל רשותו לשני שלא עירב הרי זה אוסר ששכר שביטל וכו' כמ"ש רבינו בראש הפרק מ"מ לא דמי שביטל לבטל רשות :

ישראל אחד ששכר מן העובד כוכבים ומזלות וכו'. כחז ה"ה וכחז הרשב"א ז"ל ישראל שהשליח או שהשכיר ביתו לעובד כוכבים ומזלות וכו' קשה דאפילו אס השליח לישראל נמי לא השליח על דעת שיאסור עליו וי"ל דה"ל כמ"ש התוספות (דף ע"ב בד"ה ומודין) בלוחם הכהנים ללמוד תורה כמבואר בהג"ה ריש פרק ד' וז"ל שם ועוד שאינו משאיל להם רשותו לאסור עליו ולא זה על זה ע"כ. וי"ל דהרשב"א ז"ל סבור דדוקא בעובד כוכבים ומזלות אמרין הכי משום דאי הוה שאלה גמורה אין לו תקנה אלא בשכירות והוא דוחק גדול דהעובד כוכבים ומזלות אינו רוצה להשכיר דמעתה זה החירו השכירות בעובד כוכבים ומזלות מפני שהוא דבר דוחק כמבואר בגמרא ובספרי הפוסקים

מגדל עז

ואשתו וכו' משכרת שלא מדעתו. פ' הלון (דף פ') : וכן שכירו ושמו וכו' עד סוף הפרק. הכל פרק הדר (דף ס"ד) :

מחמירין במערב כגון לערב משחשיכה מקילין בשוכר ושירי לשכור בשבת בבסמוך כ"ש בדבר שמקילין במערב שמערבין לכמה שנים וכל זמן שהעירוב קיים אין צריך לחזור ולערב שגם לשכור יכול לכמה שנים בבת אחת דקיימא לן שוכר כמערב ואמר לקמן דלקולא אמרין האי כללא. ונראה למהר"ם דעובד כוכבים ומזלות שהורגל להשכיר רשותו ועתה אינו חפץ אין שייך בע"כ שכירות ואע"ג דמערב הרגיל נוטלין בע"כ ממנו עירוב כדאמרינן לקמן בפ"ה לא אמרין דשוכר כמערב לענין זה. ע"כ : [י] אבל אס ישראל ועובד כוכבים ומזלות שותפין בבית אחד אמר בירושלמי דצריך הישראל לבטל והעובד כוכבים ומזלות להשכיר וכו' אס ייחד העובד כוכבים ומזלות חדר אחד לישראל שאין העובד כוכבים ומזלות יכול להשתמש בו ולא לסלק הישראל ממנו כבי"ה לא אמר גותן עירובו ודי וע"ש בתוס' : ע"כ : [כ] ולענין זה לא א"ר יוחנן שוכר כמערב דמי כדאיתא התם ע"כ : [ג] וכן פירש רבינו הנגאל כר' יוחנן דאמר יפה עשיתם ששכרתם ואע"ג דשמואל פליג הילכתא כר' יוחנן לגביה ועוד דמיקל בעירוב ור' פסק בשמואל דדיק בביריתא כותיה דחניא כל שנאסר למקצת שבת וכו' והנה למהר"ם נראה שיפה פסק ר"ח דהילכתא כרבי יוחנן ע"ש. ע"כ : [מ] וכן פירש בההוא פונדק דאתא עובד כוכבים ומזלות בשבת דצריך בטול אחר השכירות וכן כתבו התוספות שהדין עמו כדמוכח מהא דר"א בבסמוך אע"ג דעירובו לא משתרי בשכירות לחודא וכו' ע"ש : [נ] גבי ההיא דר"ל ותלמידיו דרבי חנינא איקלעו לההוא פונדק דלא הוה שוכר פיר"ש והיו יראים פן יבוא העובד כוכבים ומזלות בשבת ור"ל דעובד כוכבים ומזלות כי ליתיה לא אסר והדין עמו דר"ל הכי אית ליה לקמן בפ' כיצר משתתפין גבי המנוח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת ואע"ג דרב פוסק כר"ש היינו לענין ישראל שדבריו קולא הן בישראל אבל בעובד כוכבים ומזלות הלכה כר"י ואע"ג דר"י פוסק כר' יוסי בפ' מי שהוציאוהו לגבי רבי יוחנן קי"ל כרבי"ל דאמר הלכה כדברי המיקל בעירוב : [ס] כתבו התוספות דדוקא שאין לו למשכיר שם תפיסת יד להשתמש בבית אז אין לו לשכור ממנו אבל אס היה לו תפיסת יד לשם לא גרע משכירו ולקטו :

התוס' בשמעתא דהמן בר ריבאק דהכי הילכתא דעובד כוכבים ומזלות שאינו רוצה להשכיר רשעו לא יבטלו רשותו לגבי חד לעשותו יחיד במקום עובד כוכבים ומזלות. ע"כ : [ט] ואין צריך לשכור מן העובד כוכבים ומזלות בכל ע"ש ק"ו ממערב דאפילו בדבר שאנו ששכר לא היה יכול לערב דמיו למערבין שביטלו רשותם לשנים שלא עירבו שאלו חזר הוא וביטל רשותו לשני שלא עירב הרי זה אוסר ששכר שביטל וכו' כמ"ש רבינו בראש הפרק מ"מ לא דמי שביטל לבטל רשות :

[ע] ואפילו אינו מומר לחלל שבתות באיסור דאורייתא אלא באיסור דרבנן תדע מדקאמר כאן בביעניא כאן בפרהסיא ולא קאמר אידי ואידי בפרהסיא כאן באיסור דאורייתא כאן באיסור דרבנן. ופירש ר"י דבהא זימנא לא הוי מומר ואילו חלל שבת שעבר בהד זימנא דר"י האמר וכו' ודלא כפירש' החשיב מומר כפעם אחת וכו' ע"ש: [פ] כר"ג וכו' מ"ס ס"ל הכי ועוד דר"י פליג עליה דר"ם ואמר דאפילו לר"ג צדוקי כעובד כוכבים ומזלות וכו' שוכרין ממנו ואינו מבטל ואם אינו כעובד כוכבים ומזלות מבטל ושותו ואין שוכרין ממנו דאמר צריך כ"ך וס"ל כל אמתא בריבוע אמתא ותתי תומשי באלכסנא ודאמי